

Силабус курсу
Культура української мови

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (англійсько-український переклад)
Освітньо-професійна програма: «Англійсько-український переклад»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – 2 рік, 2 семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Дні занять: вівторок, 9.35-10.55, ауд. 62
Консультації: понеділок, ауд. 62
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Струганець Любов Василівна
кандидат філологічних наук, доцент Штонь Олена Петрівна

Контактна інформація: lyubovstruhanets@yahoo.com
shtonolena@gmail.com

(0352) 43 58 65 – деканат факультету філології і журналістики

Опис дисципліни

Виробленню комунікативно досконалої мови перекладача сприятиме курс «Культура української мови». Мета дисципліни – розвиток мовнокомунікативної компетентності майбутнього перекладача. Передбачено вдосконалити рівень володіння системою норм української літературної мови, фаховою термінологією, комплексом комунікативних ознак літературної мови; технікою мовлення; навичками текстотворення в усіх функціональних стилях, підстилях і жанрах; навичками редагування текстів.

Предмет навчальної дисципліни – норми і комунікативні ознаки української літературної мови.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «КУЛЬТУРОМОВНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА»	
Тема 1. Культура мови як самостійна лінгвістична дисципліна.	Знати: діалектичний взаємозв'язок між мовою і культурою, вчення про культуру мови у різних лінгвістичних центрах, теоретичні та практичні аспекти культури мови в українському мовознавстві, основні значення терміна «культура мови». Вміти: використовувати метамову теорії мовної культури.
Тема 2. Норми української літературної мови.	Знати: норми української літературної мови. Вміти: реалізовувати норми української літературної мови у фаховому мовленні, послуговуватися лексикографічними джерелами, допоміжною довідковою літературою, необхідною для вдосконалення мовної культури.

Тема 3. Комп'ютерні технології у кодифікаційній практиці.	Знати: специфіку комп'ютерної лексикографії, словників тезаурусного типу, організацію ресурсів національної словникової бази. Вміти: користуватися лінгвістичними порталами в мережі Інтернет, корпусами української літературної мови.
Тема 4. Комунікативні ознаки літературної мови	Знати: особливості взаємодії комунікативних ознак мови у професійній комунікації. Вміти: правильно реалізовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності.
Тема 5. Особистісний і соціальний аспекти культури мови.	Знати: зміст понять «мовна особистість», «мовнокомунікативна компетенція», «культуромовна діяльність», «мовна ситуація», «мовна політика». Вміти: аналізувати і підвищувати рівень мовної культури особистості і лінгвосоціуму.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II «СТИЛІСТИЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА»	
Тема 6. Стилїстика української мови як лінгвістична наука і навчальна дисциплїна. Основні поняття стилїстики.	Знати: предмет, конкретні завдання, методи і прийоми стилїстики; її структуру, зв'язок з іншими науками; основні поняття (стиль, стилїстична система, стилїстична норма, стилїстичне значення, конотація, стилїстичний прийом, стилїстичний засїб, стилїстема, експресія, контекст тощо.
Тема 7. Характеристика функціональних стилїв української літературної мови.	Знати: усі функціональні стилї української літературної мови, їх характеристику та коротку історїю їх формування і становлення на різних етапах розвитку української літературної мови. Вміти: визначати стилїстичні ознаки мовних одиниць у текстах усіх стилїв; конструювати стилїстично довершений текст у всіх функціональних стилях, підстилях і жанрах.
Тема 8. Редагування текстїв різних стилїв, підстилів і жанрїв.	Вміти: редагувати власні і чужї висловлювання в усіх стилях; спілкуватися, дотримуючись усіх мовних норм у професійній, діловій та побутовій сферах.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК	<p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p>

	<p>ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p>
ФК	<p>ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.</p> <p>ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.</p> <p>ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.</p> <p>ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.</p> <p>ФК 17. Здатність формувати в учнів уміння користуватися метамовою лінгвістики, літературознавства та перекладу, а також виконувати передбачені навчальними програмами види мовних розборів.</p>
Програмні результати навчання	
ПРН 2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН 3	Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
ПРН 7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПРН 8	Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 9	Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ПРН 10	Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
ПРН 11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ПРН 12	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН 13	Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
ПРН 14	Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
ПРН 15	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ПРН 17	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
ПРН 19	Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Літературні джерела

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 432 с.
2. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. 236 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
4. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 205 с.
5. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: навчальний посібник.

Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 256 с.

6. Дудик П. С. Стилiстика української мови: навчальний посiбник. Київ: Видавничий центр «Академiя», 2005. 368 с.
7. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесности: стилiстика та культура мови. Київ: Довiра, 1999. 431 с.
8. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / отв. ред. Д. Н. Шмелев. Москва: Наука, 1987. 264 с.
9. Коваль А. П. Практична стилiстика сучасної української мови. Київ: Вища школа, 1987. 349 с.
10. Культура мови: вiд теорiї до практики: монографiя / Л. Струганець, О. Бобесюк, О. Веремчук та iн.; за ред. Л. Струганець. Тернопiль: Навчальна книга – Богдан, 2015. 220 с.
11. Мацько Л. I., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навчальний посiбник. Київ : ВЦ «Академiя», 2007. 360 с.
12. Мацько Л. I., Мацько О. М. Риторика: навчальний посiбник. Київ: Вища школа, 2003. 311 с.
13. Мацько Л. I., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови: пiдручник. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
14. Мацько Л. I. Українська мова в освітньому просторі. Київ: Видавництво НПУ iм. М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.
15. Муромцева О. Г., Жовтобрюх В. Ф. Культура мови вчителя. Харків: Гриф, 1998. 205 с.
16. Пилинський М. М. Мовна норма i стиль. Київ: Наук. думка, 1976. 288 с.
17. Пономарiв О. Стилiстика сучасної української мови: пiдручник. 3-тє вид. , перероб. i доповн. Тернопiль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
18. Селiгей П. О. Свiтло i тiнi наукового стилю. Київ: Вид. дiм «Києво-Могилянська академiя», 2016. 627 с.
19. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навчальний посiбник. Київ: ВЦ «Академiя», 2010. 216 с.
20. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: навчальний посiбник. Київ: Центр навчальної лiтератури, 2004. 216 с.
21. Струганець Л. В. Культура мови. Модульний курс: навчальний посiбник. Тернопiль: ТНПУ iменi Володимира Гнатюка, 2012. 195 с.
22. Струганець Л. В. Олiйник Т. С., Гоца Н. М. Українсько-англiйський та англо-український словник термiнiв культури мови i стилiстики. Тернопiль: ТНПУ iменi Володимира Гнатюка, 2012. 124 с.
23. Струганець Л. В. Теоретичнi основи культури мови: навчальний посiбник. Тернопiль, 1997. 96 с.
24. Томан I. Мистецтво говорити / пер. з чес. Київ: Полiтвидав України, 1986. 239 с.
25. Українська мова. Енциклопедiя / редкол.: В. М. Русанiвський, О. О. Тараненко (спiвголови), М. П. Зяблюк та iн. Київ: Українська енциклопедiя, 2000. 752 с.
26. Шкiцька I. Ю. Основи академiчної доброчесности: навчально-методичний посiбник. Тернопiль: ТНЕУ, 2018. 64 с.
27. Штонь О. П. Стилiстика української мови: Модульний курс: навчально-методичний посiбник. 2-ге вид., випр. i допов. Тернопiль: ТНПУ iменi Володимира Гнатюка, 2014. 164 с.
28. Яшенкова О. В. Основи теорiї мовної комунiкацiї: навчальний посiбник. Київ: Академiя, 2010. 312 с.
29. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students. London, New-York: Routledge, 2011. 314 p.
30. Publication Integrity and Ethics. URL: <http://www.integrity-ethics.com/>.

Інтернет-джерела

31. <http://www.mova.info>
32. <http://www.novamova.com.ua>

33. <http://www.ulif.org.ua>

34. <https://r2u.org.ua/>

35. <https://slovnyk.ua/>

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перекладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перекладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1. «Культуромовні основи комунікації перекладача» (теми 1-5). Усне опитування, тести, практичні завдання.	40
Модульний контроль – тестування.	10
Змістовий модуль 2. «Стилістична майстерність перекладача» (теми 6-8). Усне опитування, тести, практичні завдання, редагування текстів.	40
Модульний контроль – конструювання стилістично довершеного тексту у всіх функціональних стилях, підстилях і жанрах.	10

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, сформульована тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.